

Kommuner

Vår referanse: 17/00730-2
Arkivkode: X55
Saksbehandler: Hege Ingvoldstad Øhrn
Deres referanse:
Dato: 04.05.2017

Oppfordring til å avgi høringsuttalelse - forskrift om arbeidstid for avlastere

Etter Høyesterett dom 23. juni 2016 (<https://lovdata.no/dokument/HRSIV/avgjorelse/hr-2016-1366-a?q=avlaster>) vil avlastningsavtaler som regel være arbeidstakere. Avlastningsoppdrag som for eksempel skjer over en helg, vil derfor ikke lenger være tillatt. Tilsvarende vil antakelig gjelde for besøkshjem. Det har ingen betydning for denne vurderingen at avlasteren allerede har en «ordinær» stilling i kommunen. For en nærmere beskrivelse av dommen, se B-rundskriv nr 07/2016. Det vises også til B-rundskriv nr 04/2013 som omtaler avlastning i brukers hjem.

KS har over flere måneder arbeidet interessepolitisk for å finne løsninger som gjør at kommunene kan opprettholde godt etablerte ordninger for avlastingsoppdrag og besøkshjem.

Arbeids- og sosialdepartementet har på denne bakgrunn 28. april sendt ut på høring forslag om forskrift om arbeidstid for avlastere med høringsfrist 9. juni. Dette er ikke basert på det primære løsningsforslaget KS har ønsket, men vi er likevel positive til at departementet foreslår løsninger som innebærer at deler av de avlastnings- og besøkshjemsordningene som er etablert kan videreføres.

KS er høringsinstans, men departementet oppfordrer høringsinstansene til å vurdere om saken bør sendes til underliggende etater eller virksomheter, tilknyttede virksomheter, medlemsorganisasjoner eller lignende. Høringen er åpen, og alle kan sende innspill. KS mener at dette er en svært viktig sak, som har stor betydning for tjenestetilbudet til barn, og oppfordrer derfor alle kommuner til å avgi egen høringsuttalelse. Høringsnotatet ligger på departementets hjemmeside:
<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/horing---forskrift-om-arbeidstid-for-avlastere/id2551379/>

Hovedinnholdet i høringsforslaget

Det er foreslått at forskriften skal gjelde for avlastning i brukers hjem og i avlasters hjem, samt besøkshjem.

Forslaget åpner opp for å videreføre avlastning i sammenhengende 48 timer over en helg, dersom avlaster ikke allerede har en stilling i kommunen fra før. Dette vil etter KS oppfatning kunne løse utfordringen for de avlasterne som ikke har annet arbeidsforhold i samme kommune.

Forslaget begrenser muligheten for de avlasterne som også har et «ordinært» arbeidsforhold i kommunen. I de tilfeller arbeidstaker skal være avlaster i mer enn ett døgn kreves det at arbeidstaker må ha 16 timer arbeidsfri periode både før og etter avlastningen.

Departementet har så langt ikke funnet en løsning for ferieavlastning. Det innebærer at en avlaster eller et besøkshjem ikke kan utføre sammenhengende ferieavlastning i mer enn 48 timer. Departementet arbeider fortsatt med å finne en løsning, men har ikke konkretisert om og når en eventuell løsning for ferieavlastning kan komme på plass.

Hovedinnhold og noen utfordringer

Etter KS syn, er hovedutfordringen med forskriften at den ikke løser situasjonen for de avlasterne som også har et «ordinært» arbeidsforhold i samme kommune. Vi gir i det følgende noen eksempler på dette. Vi oppfordrer kommunene i en eventuell høringsuttalelse å vise til eventuelle praktiske utfordringer forslaget kan medføre i egen kommune basert på hvordan ordningene er organisert i dag.

Det foreslås at den ukentlige arbeidstiden i gjennomsnitt ikke kan overstige 60 timer, og at den i enkelttaker ikke kan overstige 88 timer. Grensen vil kunne sette begrensninger for avlastere som i sin «ordinære» stilling jobber i turnus med en gjennomsnittsberegnet arbeidstid. Dersom arbeidstaker etter turnusen er satt opp med for eksempel 45 timers arbeid, må avlastningen i helgen begrenses til 43 timer.

I de tilfeller arbeidstaker er avlaster noen timer, for eksempel rett etter ordinær dagarbeidstid foreslås det at arbeidstaker kan ha en samlet arbeidstid for den «ordinære» stillingen og avlastningsarbeidet på inntil 16 timer. Det kan videre avtales at daglig fritid er kortere enn 11 timer. I så fall skal arbeidstaker sikres kompensierende hvile, slik at neste daglige fritid er tilsvarende lenger. Dette er uproblematisk for vanlige dagarbeidstakere, men kan medføre behov for tilpasninger for de som arbeider i turnus.

Hvis avlastningen varer i mer enn 16 timer foreslås det at arbeidstaker sikres minst 16 timers sammenhengende fri etter arbeidsperioden. Det innebærer at en avlaster som har hatt avlastning i mer enn 16 timer skal ha minst 16 timer arbeidsfri etter arbeidsøkten. Det betyr for eksempel at avlastning må avsluttes kl. 16 om arbeidstaker starter sitt «ordinære» arbeid kl. 08 dagen etter. Det kan også være utfordringer når den «ordinære» stillingen er en turnusstilling, som for eksempel at avlastningen må avsluttes enda tidligere

Dersom arbeidsperioden er på mer enn 24 timer må arbeidstaker i tillegg til 16 timer arbeidsfri etter avlastningen også ha 16 timer arbeidsfri før avlastningen. Det innebærer for eksempel at en assistent i barnehage som jobber mandag til fredag ikke kan jobbe i barnehagen på fredagen dersom avlastningen skal starte på fredags ettermiddag og vare i 48 timer. I tillegg må avlastningen avsluttes på søndagen senest 16 timer før arbeidstaker skal på jobb på mandagen. Dette vil medføre at en arbeidstaker i 100 % stilling ikke kan utføre helgeavlastning i 48 timer. Alternativt må den ordinære stillingen reduseres, noe som vil føre til flere deltidstillinger. Utfordringene med den arbeidsfrie perioden gjelder ikke nødvendigvis bare heltidsansatte, men kan også relatere seg til arbeidstidsordningen til den enkelte arbeidstaker.

I de tilfeller arbeidstaker ikke får avviklet ukentlig fritid må arbeidstaker få kompensierende hvile i påfølgende uke. Det innebærer at arbeidstaker må få minst 24 timer sammenhengende arbeidsfri i tillegg til den ordinære ukentlige fritiden.

Vi oppfordrer kommunene i en eventuell høringsuttalelse å synliggjøre i hvilken grad ovennevnte situasjoner er utfordrende, og hvorvidt utfordringene for eksempler kan løses ved at det ikke kreves 16 timers arbeidsfri periode både før og etter avlastning som overstiger 24 timer.

Økonomiske og administrative konsekvenser

KS vil foreta en ordinær kostnadsberegning av forslaget til forskrift. KS oppfordrer likevel enkeltkommuner som har avlastnings- og besøkshjemsordninger som oppdragstakere å kostnadsberegne endringer hvis disse skal videreføres som arbeidstakeravtaler.

Med vennlig hilsen

Tor Arne Gangsø
Områdedirektør Arbeidsliv

Tor Allstrin
Avd.dir KS advokatene

Brevet er godkjent elektronisk